L´orde de Montesa - Mediterráneo - 25/06/2017

La ventana de la UJI

L'orde de Montesa

CARLES
Rabassa Vaquer*

A caben de complir-se set-cents anys. El 10 de juny de 1317, des d'Avinyó, el papa **Joan XXII** expedia la butlla fundacional d'un nou orde militar: Santa Maria de Montesa. Havien transcorregut ja dos segles des del naixement en Terra Santa, arran de la primera croada, d'una nova forma de vida religiosa que barrejava la milícia i el servei a Déu. La creació de l'orde de Montesa en data tan tardana respon a la necessitat de donar resposta als problemes locals derivats de la dissolució de l'orde del Temple, ordenada pel papa **Climent V** al concili de Viena (1312). Segons les disposicions conciliars, totes les possessions i castells que havien pertangut als templers havien de passar a l'orde de l'Hospital, però això xocava contra els interessos polítics de **Jaume II**, temorós d'un excessiu enfortiment dels hospitalers en la corona d'Aragó (i particularment en la zona on confluïen els seus tres estats peninsulars). Finalment, el rei, després de llargues negociacions i nombroses ambaixades, va aconseguir del papa la llum verda per a la creació d'un orde nou que reuniria els béns de templers i hospitalers al regne de València.

El nou orde militar, exclusivament valencià, recollia sota el seu poder vora una dotzena de castells escampats per tot el territori. Naixia d'aquesta manera una institució que tingué una forta incidència en la història dels segles medievals i moderns a tot el territori valencià, però particularment a la comarca del Maestrat, sotmesa ara de manera uniforme a un mateix senyor. A la vila de Sant Mateu els mestres de Montesa bastiran el seu palau, des d'on governaran els seus extensos dominis. Per això acudirem set-cents anys després a la mateixa vila per a celebrar aquest curs d'estiu, els dies 10, 11 i 12 de juliol (disposarem d'autobusos des de Castelló) amb l'objectiu de fer un balanç del que sabem sobre la història de l'orde de Montesa i els pobles del Maestrat i del que ens falta per saber. De la mà dels principals especialistes, repassarem en la primera sessió les circumstàncies que van originar la creació del nou orde militar i el context històric en què es produeix. En la segona sessió farem una ullada a la història de Montesa en època moderna i els canvis produïts per la incorporació a la corona. Finalment, en la tercera sessió centrarem l'atenció en els pobles del Maestrat: què significava ser vassall de l'orde i com ha anat marcant això la personalitat d'una comarca que rep el seu nom com a fruit d'aquesta evolució. ≡

***Universitat Jaume I**

Sant Mateu acull en juliol un curs d'estiu que repassa la història de l'orde i els pobles del Maestrat